

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 5Co/158/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7617204273
Dátum vydania rozhodnutia: 24. 01. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Slávka Zborovjanová
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2024:7617204273.3

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Slávky Zborovjanovej a členiek senátu JUDr. Adriany Murínovej a JUDr. Zuzany Stolárovej v spore žalobcu A. B., nar. XX.XX.XXXX, C., D. XXXX/XX, zast. JUDr. Petrom Harakálym, advokátom, Košice, Mlynská 28, IČO: 00 620 157, proti žalovanému Sociálna poisťovňa, Bratislava, Ul. 29. augusta 8, IČO: 30 807 484, zast. JUDr. Dagmarou Kubovičovou, advokátkou, Bratislava, Námestie Biely kríž 3, P. O. Box 39, IČO: 30 853 290, o zaplatenie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu sp. zn. 11C/14/2017 z 31.05.2023 Okresného súdu Spišská Nová Ves

rozhodol:

I. P o t v r d z u j e uznesenie vo výroku II.

II. Žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania n e p r i z n á v a .

odôvodnenie:

1. Okresný súd Spišská Nová Ves (ďalej len „súd“) napadnutým uznesením zastavil konanie (výrok I.) a rozhodol, že žiadna zo sporových strán nemá nárok na náhradu trov konania (výrok II.).

2.1 Rozhodol tak o žalobe, ktorou sa žalobca domáhal, aby súd zaviazal žalovaného k úhrade základnej náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia v sume 25.380,00 eur a zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia o 50% - t. j. v sume 12.690,00 eur.

2.2 Uznesením č. k. 11C/14/2017-87 zo 06.11.2017 v spojení s dopĺňaním uznesením č. k. 11C/14/2017-115 z 28.03.2019, vrátane rozhodnutia Krajského súdu v Košiciach ako odvolacieho súdu č. k. 3Co/122/2019-155 z 31.10.2019 súd konanie zastavil v časti 25.380,00 eur a po právoplatnosti uznesenia vec postúpil Sociálnej poisťovni, stranám sporu náhradu trov konania nepriznal a vo zvyšku (konanie o zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia) konanie prerušil do právoplatného rozhodnutia o nároku žalobcu v konaní o náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia vedeným Sociálnou poisťovňou, Bratislava.

2.3 Po odpadnutí prekážky, ktorá bola dôvodom prerušenia, súd uznesením č. k. 11C/14/2017-277 z 24.01.2023 rozhodol o pokračovaní v konaní.

2.4 O zastavení konania rozhodol súd z dôvodu, že žalobca vzal žalobcu v celom rozsahu späť z dôvodu dosiahnutia mimosúdnej dohody so žalovaným, keď došlo k plnému uspokojeniu jeho nároku.

2.5 O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd podľa § 256 ods. 1 v spojení s § 257 CSP. Konštatoval, že žalobca procesne zavinil zastavenie konania, avšak v konaní vzhľadom na dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré žalovanému nárok na náhradu trov konania nepriznal.

2.6 Uviedol, že o trovách konania v časti o priznanie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia už bolo právoplatne rozhodnuté. Rovnako nemožno priznať žalobcovi ani trovy konania o zaplatenie zvýšenia náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, pretože žaloba bola podaná skôr než bolo rozhodnuté o základnom nároku (na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia) a následne bola podaná bez toho, aby sa žalobca po priznaní základného nároku pokúsil o uzavretie dohody o náhrady

za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle § 6 zákona č. 437/2004 Z. z., čím by sa podaniu žaloby predišlo.

3.1 Proti uzneseniu v časti výroku II. (o nároku na náhradu trov konania) podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca z dôvodov podľa § 365 ods.1 písm. f) a h) CSP a navrhol, aby odvolací súd zmenil napadnuté rozhodnutie tak, že žalobcovi voči žalovanému prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100% a žalobcovi proti žalovanému prizná aj právo na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%. Podané odvolanie dôvodil tým, že súd nesprávne skutkovo zistil a právne posúdil otázku, ktorá zo strán procesne zavinila zastavenie konania.

3.2 V prvom rade zdôraznil, že žalobca utrpel pracovný úraz ešte v roku 2013 a u žalovaného riadne uplatnil všetky svoje nároky, čo preukázal prílohami žaloby. Žalobca už pri uplatňovaní svojich nárokov vyzval žalovaného na plnenie, a teda na dohodu o plnení práva na zvýšenie náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 5 ods. 5 ZoBaSSU. Nie je pravda, že žalobca sa nepokúsil pred podaním žaloby uzavrieť dohodu o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa § 6 ZoBaSSU – v čom vzhliadol nesprávne skutkové zistenie súdu.

3.3 Poukázal tiež na § 112 OZ, v zmysle ktorého len uplatnenie práva na súde, resp. u iného príslušného orgánu a riadne pokračovanie v začatom konaní, spôsobuje právne účinky spočívania premlčacej doby. Uviedol, že žalovaný od počiatku spochybňoval samotnú skutočnosť, že úraz, ktorý žalobca utrpel je pracovným úrazom. Žalovaný dlhodobo odmietal čo i len konať, nie ešte plniť náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia. K plneniu bol donútený až po podaní správnej žaloby proti nečinnosti žalovaného ako orgánu verejnej správy.

3.4 Z dôvodu nečinnosti žalovaného bolo zo strany žalobcu legitímnym a dôvodným prostriedkom, že si spočívanie premlčacej doby ohľadne práva na zvýšenie predmetnej náhrady vzhľadom na dlhodobé a roky trvajúce spochybňovania nečinnosť zo strany žalovaného poistil podanou žalobou na súde, ktorá bola prostriedkom pre zabezpečenie práv žalobcu a zabránenie ich premlčania. Z toho dôvodu žaloba nebola podaná ani predčasne, ani nedôvodne. Je to práve žalovaný, ktorý procesne zavinil zastavenie konania.

4. Žalovaný vo vyjadrení k podanému odvolaniu odkázal na svoje doterajšie podania. Zdôraznil, že nárok na úrazovú dávku mimoriadne zvýšenie predmetnej náhrady môže vzniknúť jedine a výlučne, pokiaľ bol priznaný nárok na základnú náhradu. Navyše sa samotná výška mimoriadneho zvýšenia odvíja od výšky základného nároku. Konštatoval, že žalobca podal žalovanému návrh na uzatvorenie dohody o mimoriadnom zvýšení náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia a žalovaný tento návrh akceptoval a po právoplatnom rozhodnutí o existencii a výške úrazovej dávky základnej náhrady takúto dohodu so žalobcom aj uzatvoril. Preto je správny záver súdu o tom, že žalobca podal žalobu v časti zvýšenia náhrady predčasne a že je to žalobca, ktorý procesne zavinil zastavenie konania. Dodal, že žalovaný – rešpektujúc právny názor odvolacieho súdu nepodal odvolanie proti výroku o nároku na náhradu trov konania.

5. Ďalšie vyjadrenia podané neboli.

6. Odvolanie bolo podané výlučne proti výroku II. o trovách konania napadnutého rozhodnutia, na základe čoho výrok I. ako výrok nenapadnutý odvolaním nadobudol právoplatnosť a nebol predmetom odvolacieho prieskumu.

7. Krajský súd v Košiciach ako odvolací súd prejednal odvolanie žalobcu ako podané včas a oprávnenou osobou, proti rozhodnutiu, proti ktorému je prípustné, bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, v rozsahu danom § 379, § 380 ods. 1, 2 CSP z hľadísk uplatnených odvolacích dôvodov a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je nedôvodné. Rozhodnutie je vecne správne, z toho dôvodu ho odvolací súd podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

8. Žalobca v podanom odvolaní namieta nesprávny záver súdu o procesnom zavinení zastavenia konania žalobcom, keď má za to, že procesne zavinil zastavenie konania žalovaný. Uvedené dôvodil tým, že žalobca pristúpil k späťvzatiu žaloby po tom, čo mimosúdnou dohodou žalovaný uspokojil žalovaný nárok (o zvýšení predmetnej náhrady) v plnom rozsahu a zároveň tým, že žaloba v tejto časti nebola podaná predčasne.

9. Odvolací súd po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozhodnutia týkajúceho sa trov konania uvádza, že sa v plnom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, osvojuje si dôvody súdu prvej inštancie. V predmetnej veci nezistil žiadne okolnosti, ktoré by spochybnili správnosť odvolaním napadnutého rozhodnutia, čo sa týka výroku o trovách konania. Na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd dopĺňa:

10. Podľa § 256 ods.1 CSP, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane.

11. Podľa § 5 ods. 5 zákona č. 437/2004 Z. z. v prípadoch hodných osobitného zreteľa, akým je uznanie invalidity, môže súd náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia zvýšiť najviac o 50%.

12. Podľa § 6 ods. 3 zákona č. 437/2004 Z. z. poškodený je oprávnený uplatniť nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia na súde, ak sa podal návrh na uzatvorenie dohody podľa odseku 1 a do troch mesiacov od jeho podania sa neuzatvorila dohoda podľa odseku 1 a neuspokojili sa nároky poškodeného.

13. Procesné zavinenie v zmysle § 256 ods.1 CSP sa posudzuje výlučne z procesného hľadiska. Zavinenie však nie je možné interpretovať v doslovnom jazykovom zmysle, ale vo vzťahu príčinnej súvislosti, v ktorom príčinou je správanie sa strany sporu (teda aj jej prejav vôle spočívajúci napr. v späťvzati žaloby) a dôsledkom je vznik trov protistrany. Tento pojem je pritom nevyhnutné vykladať komplexne a extenzívne. Za osobu, ktorá zavinila zastavenie konania, je považovaný aj žalovaný, ktorý svoj dlh splnil po začatí sporu a vyvolal tým u žalobcu nevyhnutnosť späťvzatia dôvodne podanej žaloby.

14.1 V tomto prípade odvolací súd, v zhode s názorom súdu prvej inštancie konštatuje, že procesne zavinil zastavenie konania žalobca. Je síce pravdou, že žalobca pristúpil k späťvzatiu žaloby po tom, čo došlo zo strany žalovaného k splneniu toho, čoho sa v konaní domáhal – zvýšenia predmetnej náhrady o 50%, teda o 12.690,00 eur, avšak žalobca podal túto žalobu (o zvýšení predmetnej náhrady) predčasne.

14.2 Nárok na mimoriadne zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia má akcesorickú povahu vo vzťahu k základnému sťaženiu spoločenského uplatnenia priznávanému na základe § 4 zákona č. 437/2004 Z. z.. To znamená, že priznanie nároku podľa § 5 ods. 5 uvedeného zákona je možné len v prípade, keď poškodený má nárok podľa § 4.

14.3 Z uznesenia č. k. 11C/14/2017-87 zo 06.11.2017 (potvrdeného odvolacím súdom) je zrejmé, že žaloba v časti zvýšenia náhrady bola podaná v čase, keď nebolo rozhodnuté o základnom nároku žalobcu – na rozhodnutie, o ktorom súd nemal právomoc, čoho dôsledkom bolo prerušenie konania v tejto časti, do rozhodnutia o základe – nároku na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia v zmysle zákona č. 461/2003 Z. z.

14.4 Až po rozhodnutí o základnom nároku (čo do existencie a jeho výšky) bolo možné v súdnom konaní rozhodnúť o jeho prípadnom zvýšení o 50%. Po právoplatnom rozhodnutí o základnom nároku súd uznesením z 24.01.2023 č. k. 11C/14/2017-277 rozhodol o pokračovaní v konaní. Následne strany sporu dospeli k mimosúdnej dohode – v dôsledku ktorej došlo k späťvzatiu žaloby.

14.5 Zhrnúc vyššie uvedené odvolací súd uzatvára, že žalobca podal žalobu v čase, kedy ešte nebolo rozhodnuté o základnom nároku, v dôsledku čoho nebolo možné rozhodnúť o zvýšení nároku a následne – po odpadnutí prekážky a rozhodnutí o pokračovaní v konaní – došlo k mimosúdnej dohode a uspokojeniu žalovaného nároku. Je zrejmé, že v prípade, ak by žalobca nepodal žalobu predčasne, vzhľadom na uzavretú dohodu k vzniku súdneho sporu nemuselo dôjsť. Konanie v tejto časti predčasne vyvolal žalobca, a preto žalovanému nemožno pričítať zavinenie za jeho zastavenie, navyše za situácie, že po rozhodnutí o základnom nároku došlo z jeho strany k uzavretiu dohody a uspokojeniu žalovaného nároku. Žalovaný objektívne nemal možnosť vyhnúť sa súdному konaniu a vzniku trov v tomto konaní. Práve naopak, svojím správaním – uzavretím dohody – prispel k rýchlemu a hospodárnemu ukončeniu konania, bez nutnosti meritórneho rozhodnutia súdu.

15. Pre úplnosť však odvolací súd dodáva, že aj v prípade, ak by odvolací súd prisvedčil argumentácii odvolateľa a pričítal by procesné zastavenie konania v časti 12.690,00 eur žalovanému, považoval by nepriznanie nároku na náhradu trov konania v tomto konaní za vecne správne, s poukazom na § 257 CSP.

16. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

17. V sporovom konaní sa povinnosť nahradiť trovy konania spravuje predovšetkým zásadou úspechu v konaní (§ 255 CSP) a od zásady zodpovednosti za zavinenie (§ 256 ods. 1 CSP). Aplikácia § 257 CSP pri rozhodovaní o náhrade trov konania prichádza do úvahy v prípadoch, keď síce sú naplnené všetky predpoklady na priznanie náhrady trov konania podľa § 255 a nasl. CSP, súd však dôjde k záveru, že sú tu dôvody hodné osobitného zreteľa, pre ktoré náhradu trov konania celkom, alebo sčasti neprizná. Musí ísť o celkom výnimočný prípad, ktorý musí byť v rozhodnutí aj náležite odôvodnený. Výnimočnosť môže spočívať tak v okolnostiach danej veci, ako aj v okolnostiach strán sporu. Aplikácia daného ustanovenia musí zodpovedať osobitným okolnostiam konkrétneho prípadu a musí mať vždy výnimočný charakter. Zákon pre rozhodnutie o nepriznaní náhrady trov konania podľa § 257 vyžaduje kumulatívne splnenie dvoch podmienok, a to dôvody hodné osobitného zreteľa a výnimočnosť okolností. Dôvody hodné osobitného zreteľa, ani výnimočnosť okolností zákon bližšie nešpecifikuje. To však neznamená, že tým vytvára priestor na nekontrolovanú voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry (pozri k tomu napr. uznesenie NS SR sp. zn. 2MCdo/17/2009, sp. zn. 5Cdo 67/2020, sp. zn. 3MCdo/46/2012) nemožno § 257 považovať za ustanovenie, ktoré by zakladalo voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvôle), ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, na ktoré je potrebné pri stanovení povinnosti náhrady trov konania výnimočne prihliadnuť. Túto normu preto nie je možné interpretovať tak, že je aplikovateľná kedykoľvek a bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania.

18. Priznanie nároku na náhradu trov konania v tejto časti by bolo voči žalovanému neprimerane tvrdé a nespravodlivé, nakoľko – ako vyplýva z uznesenia č. k. 11C/14/2017–87 v spojení s dopĺňacím uznesením č. k. 11C/14/2017–115, zmeneného uznesením odvolacieho súdu sp. zn. 3Co/122/2019 z 31.10.2019, zastavenie konania v časti 25.380,00 eur s príslušenstvom (v rozsahu 2/3 podanej žaloby) procesne zavinil žalobca (podaním žaloby, o ktorej súd nemal právomoc rozhodnúť), avšak aplikáciou § 257 nárok na náhradu trov konania žalovanému nepriznal. Dôvodom hodným osobitného zreteľa by bola skutočnosť, že napriek tomu, že žalovaný by procesne zavinil zastavenie konania len v rozsahu 1/3 a žalobca až v rozsahu 2/3, v konečnom dôsledku by žalovaný bol zviazaný povinnosťou náhrady trov konania.

19. O trovách odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 a § 257 CSP tak, že v odvolacom konaní úspešnému žalovanému nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Dôvody aplikácie § 257 CSP boli dostatočne preukázané a odôvodnené už v predchádzajúcich rozhodnutiach v tomto konaní súdom prvej inštancie aj odvolacím súdom a neboli zo strany žalovaného namietané.

20. Pomer hlasov, akým bolo rozhodnutie prijaté: 3 hlasy za (§ 393 ods. 2 druhá veta CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 CSP).

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 1, 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 1, 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 CSP).